

Yttrande Granskningsrapport Granskning av direktupphandlingar rapport nr 13 2024 FSN

Svarsformulär för fastighets- och servicenämnden:

Säkerställa och tydliggöra delegation avseende inköp och upphandlingar så att tjänstepersoner som genomför inköp har delegation att göra det.

Fastighets- och servicenämndens svar:

Regionfullmäktige har i reglemente för regionstyrelse och nämnder valt att delegera ansvaret för upphandlingar inom sina verksamhetsområden till hälso- och sjukvårdsnämnden, kollektivtrafiknämnden och fastighets- och servicenämnden. Övriga nämnder har inte upphandlingar att besluta om. Beslut om upphandling ligger i stället i förvaltningarna som verkställighetsbeslut. Såvida inte regionstyrelsen ska besluta om en sådan upphandling, också detta enligt reglementet.

Hur beslut kring inköp och upphandlingar ska fattas i Region Skåne ska vara tydligt, oavsett typ av inköp eller upphandling. I den aktuella granskningsrapporten fokuseras på direktupphandlingar. Utgångspunkten för all upphandlingsverksamhet i Region Skåne är den av regionfullmäktige fastställda upphandlingspolicyn. Utifrån denna fastställer regiondirektören tillämpningsanvisningar som beskriver hur upphandlingsprocesserna ska genomföras och vilka funktioner som ansvarar för vad. Upphandlingspolicyn ska revideras under våren 2025. Det innebär att även tillämpningsanvisningarna kommer att revideras. Avsikten är att ta ett helhetsgrepp om frågorna. Översynen och revideringen av upphandlingspolicyn med tillhörande tillämpningsanvisningar innebär en möjlighet att förtydliga hela beslutsprocessen, inte minst i frågan om var och

hur olika beslut ska fattas. Det ger även en möjlighet att överväga frågor om beslutsmandat kopplat till olika upphandlingsbelopp med mera, och om huruvida detta föranleder ändringar i det politiska beslutsfattandet. Det är väsentligt att reglemente, upphandlingspolicy, delegationsordning och eventuella beslutsordningar hänger samman i en helhet varför varje enskild nämnd bör avvakta detta övergripande arbete före revideringar i delegationsordningen.

Med anledning av Region Skånes centrala arbete enligt ovan kommer förvaltningarna Regionservice och Regionfastigheter att invänta eventuella revideringar för att vid behov revidera berörda delar i förvaltningarnas respektive besluts- och vidaredelegationsordning.

Tillse att kompetenshöjande åtgärder om regelverket för upphandling genomförs till förtroendevalda liksom ansvariga tjänstepersoner.

Fastighets- och servicenämndens svar:

I början av mandatperioden 2022–26 genomfördes en utbildningsinsats om LOU för nämndens förtroendevalda. I denna utbildning lyftes även direktupphandlingar och gällande principer, enligt LOU och Region Skånes beslutade förfarande.

Inom ramen för fastighets- och servicenämndens interna kontroll och tillhörande riskhantering har Regionservice genomfört interna utbildningsinsatser om LOU och förvaltningsspecifika rutiner/förfarande, för samtliga chefer inom förvaltningen. Dessutom har även situationsanpassade utbildningar erbjudits vid behov. Förvaltningen ser att dessa utbildningsinsatser med fördel kan repeteras i syfte att bibehålla kunskapsnivå. Genomförandet av utbildningsinsatserna har medfört ett ökat inflöde av uppdrag till enhet inköp och avtal inom Regionservice, vilket kan tolkas som att det råder kännedom kring gällande process/rutin för förvaltningens upphandlingar. Även förvaltningsinterna kommunikationsinsatser har genomförts för att bidra till igenkänning, bland annat har upphandling och innovativa upphandlingar lyfts på inom interna forum.

Regionfastigheter har genomfört utbildningsinsatser inom LOU tidigare. Under 2023 och 2024 har förvaltningen valt att prioritera utbildningsinsatser gällande direktupphandling, entreprenadupphandling och hyresvärdsupphandling.

Regionfastigheter har en förvaltningsspecifik, obligatorisk e-utbildning gällande direktupphandling som alla nyanställda medarbetare ska genomföra. Utbildningen är framtagen av Regionfastigheters upphandlingsenhet och omfattar även information om interna riktlinjer och lagkrav. De medarbetare och chefer som administrerar, handlägger respektive beslutar om direktupphandling ska också ha gått utbildningen under det senaste året.

Regionfastigheter har en förvaltningsspecifik alternativ tillämpningsanvisning för upphandling inom Regionfastigheter, med anledning av att Regionfastigheter ansvarar för att upphandla fastighetsrelaterade entreprenader och därmed kopplade varor och tjänster. Inom verksamhetsområde fastighetsdrift lanserades under hösten 2023 en särskild instruktion avseende inköp och avrop kopplat till arbetsorder, för att ytterligare öka kvaliteten på genomförda inköp och upphandlingar.

Instruktioner och mallar finns samlat på Regionfastigheters hemvist på intranätet och är kända inom organisationen.

Tillse att kompetenshöjande åtgärder genomförs avseende Marknadsplatsen

Fastighets- och servicenämndens svar:

Beträffande Marknadsplats ansvarar Region Skåne centralt för exempelvis behörigheter, systemutveckling och framtagande av utbildning.

Den 2 januari 2025 genomförde Region Skåne ett versionsbyte av ekonomisystemet Raindance och inköpsplattformen Marknadsplats. Regionservice och Regionfastigheters ansvar är att säkerställa att de medarbetare som berörs och använder Marknadsplats, genomför de utbildningar som finns. Sedan mitten av november 2024 finns flera digitala utbildningar tillgängliga i Lärportalen. Det finns manualer, lathundar och instruktionsfilmer publicerade på intranätet. Därutöver kommer det att genomföras ytterligare ett antal kompetenshöjande insatser under 2025, i samband med att upphandlade ramavtal läggs upp i inköpsplattformen. Avtal för både handelsvaror och entreprenader med tillhörande konsulttjänster kommer finnas upplagt i Marknadsplats, vilket kommer resultera i att inköpsplattformen blir ett verktyg som används av allt fler i vardagen.

Förstärka kontrollen att beslut om upphandling och träffande av avtal genomförs av behörig företrädare för sjukhus eller förvaltning.

Fastighets- och servicenämndens svar:

Enligt Regionservice besluts- och vidaredelegationsordning är det ser-
vicedirektör, förvaltningens verksamhetschefer samt områdeschefer som
har rätt att genomföra direktupphandlingar, upp till direktupphandlings-
gränsen. Region Skånes rutiner gäller. Inom verksamhetsområde Gemen-
sam servicefunktion finns kompetens som stöttar i genomförandet. För-
valtningens besluts- och vidaredelegationsordning anger även att alla di-
rektupphandlingar som överstiger 100 000 kronor ska gå genom enhet
inköp och avtal inom Regionservice verksamhetsområde Gemensam ser-
vicefunktion. Därutöver gäller att samtliga av förvaltningens upphand-
lingsuppdrag ska gå genom förvaltningens avtalsstrateg. Regionservice
ska inom ramen för fastighets- och servicenämndens interna kontroll
granska direktupphandlingar och efterlevnad av gällande riktlinjer och
rutiner.

Regionfastigheters besluts- och delegationsordning innefattar vem som
har rätt att fatta anskaffningsbeslut, upphandlingsbeslut och beslutsrätt
som ombud. Regionfastigheters direktupphandlingsförfarande innefattar
tre olika roller, där handläggaren ansvarar för att genomföra inköpet på
rätt sätt, administratören bistår handläggaren administrativt med hante-
ring av dokumentation och beslutsfattaren ansvarar för att säkerställa att
processen genomförts på korrekt sätt samt är formellt ytterst ansvarig för
inköpet.

Regionfastigheters upphandlingsenhet genomför månadsvisa uppfölj-
ningar av dokumenterade direktupphandlingar, i syfte att kvalitetssäkra
inköp och dokumentation. Därtill genomförs en årlig uppföljning av di-
rektupphandling och inköp utanför avtal inom förvaltningen. I samband
med detta granskas även efterlevnaden av dokumentationsrutinerna lik-
som uppföljning av antal genomförda e-utbildningar. Uppföljningen har
konstaterat brister i dokumentationen och arbete pågår för att säkerställa
att rutinerna efterlevs.

Övriga kommentarer:

Fastighets- och servicenämndens svar:

Fastighets- och servicenämnden delar det som framförs i granskningen
beträffande att det i Region Skåne inte finnas fullgoda verktyg för att kon-

trollera om parallella inköp av en vara/tjänst sker i Region Skåne. Det vill säga att det idag är svårt att kontrollera att direktupphandlingsgränsen inte överskrids.

Fastighets- och servicenämnden delar även farhågan om att resurserna i den centrala stödfunktionen inte är tillräckliga för att möta det samlade behovet i Region Skåne. Detta då det finns en upplevelse av att KSIEK redan kämpar med att hinna upphandla det som behövs samt uppdatera nuvarande avtal.

Trots genomförda och pågående insatser är det fortsatt utmanande att tillse att samtliga anställda har kunskap om upphandlingar. Dock har förvaltningarna specialister till stöd såväl kopplat till utbildning, information som vid genomförandet av direktupphandlingar men att det kan finnas utmaningar att nå ut med detta till samtliga, det vill säga säkerställa följsamhet. Regionfastigheters upphandlingsenhet stöttar verksamheten med kompetens, utbildningar och mallar. För Regionservice del arbetar förvaltningens avtalsenhet med att skapa kännedom och erbjuda ett stöd.

Regionfastigheter har under hösten 2024 genomfört en intern granskning av förvaltningens arbete med direktupphandling, vilken kommer att presenteras för förvaltningsledningen under våren 2025. Granskningen påvisar en positiv utveckling under de senaste åren, men identifierar också utvecklingsområden och föreslår åtgärder som bedöms kunna bidra till ökad kvalitet av inköp och direktupphandling.